

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Tolken dreigen met acties bij overheid

Acties Tolken en vertalers voelen zich oneerlijk behandeld door het Rijk, hun grootste opdrachtgever. Ze dreigen nu met werkweigering.

✎ Joris Kooiman © 11 april 2018 om 14:58

De reputatie van het Rijk staat in de tolk- en vertaalbranche al geruime tijd onder druk.
Foto Maarten Hartman 📷

Tolken en vertalers in Nederland dreigen geen overheidsopdrachten meer aan te nemen. Ze klagen over dumptarieven en zijn het zat dat twee

bemiddelingsbureaus steeds dominanter worden. Bovendien zijn ze het niet eens met plannen om de markt op korte termijn te hervormen.

De aangekondigde acties zijn een initiatief van beroepsvereniging en vakbond voor tolken en vertalers in het publieke domein (Nubveto) en worden op een landelijke conferentie op 21 april besproken. Van een officiële staking is geen sprake, omdat de beroepsgroep volledig bestaat uit zzp'ers.

Het komt er dus op neer dat tolken en vertalers straks geen opdrachten aannemen van de overheid. Volgens Nubveto-voorzitter Mustapha Loukili is er veel animo voor het plan onder de ongeveer 2.600 leden tellende beroepsgroep. Want, zegt hij: „Men maakt zich ernstig zorgen.”

De overheid is veruit de grootste opdrachtgever van Nederland. Ze huurt jaarlijks voor ongeveer 70 miljoen euro aan tolk- en vertaaldiensten in. Het overgrote merendeel daarvan komt voor rekening van instellingen die onder het ministerie van Justitie en Veiligheid vallen - politie, rechtbanken, Openbaar Ministerie en vreemdelingendiensten als de IND en het COA.

Lees ook: **De goede tolk is schaars, maar dankzij Justitie niet duur.**

Reputatie van het Rijk

Het belang van goede tolken is er navenant groot. Één foutje in een vertaling kan het verschil betekenen tussen veroordeling of vrijspraak, uitzetting of verblijfsvergunning

Maar de reputatie van het Rijk staat in de tolk- en vertaalbranche al geruime tijd onder druk. Betrof de onvrede aanvankelijk vooral de sobere tarieven - tussen de 40 en 50 euro per uur, voor onregelmatige uren die moeilijk planbaar zijn - ook het imago van de overheid als betrouwbare opdrachtgever heeft de laatste jaren een flinke deuk opgelopen.

*De overheid leeft de eigen regels niet goed na,
zeggen tolken en vertalers*

Om de kwaliteit te waarborgen voerde de regering in 2009 een wet in die diensten van het ministerie verplicht om gebruik te maken van tolken en vertalers uit een speciaal register.

Opname daarin werd aan strenge criteria gekoppeld, zoals een relevant diploma op minimaal hbo-niveau. Maar omdat instellingen van het ministerie moeite hebben voldoende registertolken te vinden, maken ze in de praktijk tóch op grote schaal gebruik van mensen die niet over de juiste kwalificaties beschikken. „Het stelsel voor kwaliteits- en integriteitsborging wordt zo structureel ondermijnd”, concludeerde een overheidsstudie al in 2016.

Het Rijk erkent dus het probleem. Alleen de oplossingen die het ministerie voor ogen heeft en nog dit jaar wil vastleggen in beleid, bevallen de registertolken en -vertalers allerminst. Het departement stuurt aan op ‘differentiatie’ van de toelatingseisen van het register. Dat betekent dat het register breder toegankelijk wordt en tolken met verschillende kwalificaties bevat. Zo wil het ministerie tekorten tegengaan en tegelijk „grip krijgen op de kwaliteit.”

Maar versoepeling van de criteria leidt juist tot ondermijning van het niveau, verwachten de tolken. „Het is alsof je het doel groter gaat maken omdat je niet kunt scoren”, zegt Loukili.

Ook heeft de overheid zich impopulair gemaakt door steeds meer gebruik te maken van twee commerciële bemiddelingsbureaus, Livewords en Tolk- en Vertaalcentrum Nederland (TVCN), onderdeel van uitzendbureau Manpower.

Die bureaus zouden hun dominante marktpositie gebruiken om de tarieven te drukken en te selecteren op prijs in plaats van kwaliteit, iets wat een woordvoerder van Livewords eerder ontkende tegenover NRC.

Noodzaak of kostenreductie?

Zeker is dat LiveWords en TVCN binnenkort kunnen meedingen naar extra werk, want de overheid is van plan straks alle tolk- en vertaalopdrachten na aanbesteding via bemiddelingsbureaus te laten lopen. Noodzakelijk om te voldoen aan Europese richtlijnen, zegt de overheid, en gewenst voor 'efficiënte dienstverlening' en om versnippering tegen te gaan. Onzin, zeggen de tolken, die vermoeden dat kostenoverwegingen doorslaggevend zijn.

Loukili heeft er vertrouwen in dat de aangekondigde acties effect hebben. „We staan sterk”, zegt hij. „De overheid is afhankelijk van goede tolken.”

Een woordvoerder het ministerie van Justitie en Veiligheid laat weten niet op de hoogte te zijn van de voorgenomen acties van de tolken. „We hebben ze uitgenodigd hun bezwaren kenbaar te maken. Als ze desondanks het werk neerleggen zou ons dat zeer teleurstellen.”

Correctie (11 april 2018): In een eerdere versie van dit stuk wordt verwezen naar een overheidsstudie uit 2015. Dat klopt niet. Het ging om 2016. Hierboven is dat aangepast.